

HAFTALIK GELİŞMELER (29 KASIM -5 ARALIK 2025)

TÜRKİYE

- **OECD, Ekonomik Görünüm Raporu'nda Türkiye ekonomisi için 2025 yılı büyüme tahminini %3,2'den %3,6'ya, 2026 tahminini %3,2'den %3,4'e yükseltti; 2027 yılı büyüme tahmini ise %4 olarak açıklandı.** OECD, 2025 için manşet enflasyon tahminini %33,5'ten %34,5'e, 2026 için %19,2'den %20,8'e revize ederken, 2027 yıllık enflasyon beklentisini ise %11,7 olarak belirledi. Raporla, enflasyondaki kademeli düşüşe rağmen risklerin yukarı yönlü olmaya devam ettiği, yatırımcı güvenini artırmak ve daha fazla uluslararası sermaye çekmek için istikrarlı ve öngörülebilir bir düzenleyici çerçevenin sağlanmasının kritik olduğu da vurgulandı.
- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Küresel Ekonomik Görünüm Raporu'nda Türkiye'nin 2025 yılı ekonomik büyüme tahminini %3,5'ten %3,8'e yükseltti, 2026 ve 2027 büyüme tahminlerini ise sırasıyla %3,5 ve %4,2 olarak korudu.
- TCMB tarafından yayımlanan son tebliğe göre; 16 Ocak'tan itibaren döviz mevduat ve katılım fonlarında vadesiz ve bir aya kadar vadeli hesaplarda zorunlu karşılık oranı %32'den %30'a indirilirken, daha uzun vadeli hesaplarda oranlar %22-28 aralığı yerine %26 olarak belirlenecek. Kıymetli maden depo hesaplarında ise vadesiz ve bir aya kadar vadeli hesapların zorunlu karşılık oranı %28'den %30'a, daha uzun vadeli hesapların oranı ise %24-28 aralığından %26'ya sabitlenecek.
- **Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Kasım ayı ihracat verilerini değerlendirerek yüksek teknoloji ürünlerin ihracattaki payının yükseldiğini duyurdu.** Yıllık ihracat 270,6 milyar dolara ulaşırken ithalat 361,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Şimşek, Ocak–Kasım döneminde yüksek ve orta-yüksek teknoloji ürün ihracatının %9,6 arttığını ve imalat sanayi ihracatındaki payının %43'e çıktığını belirtti. Bakan, rekabet gücünü artırmak amacıyla yüksek teknoloji üretimi destekleyen sanayi politikalarının sürdürüleceğini ve üretken sektörlerle yönelik desteklerin güçlendirileceğini ifade etti.
- **Kasım ayında enflasyon %0,87 ile beklentilerin altında kaldı ve yıllık oran %31,07'ye gerileyerek son dört yılın en düşük seviyesine indi.** Özellikle gıda fiyatlarındaki düşüş bu gerilemede belirleyici oldu. Verinin ardından piyasada Merkez Bankası'ndan 11 Aralık'ta 150–200 baz puan faiz indirimi beklentisi güçlenirken bankacılık endeksi yükseldi, tahvil faizleri geriledi. Yıl sonu enflasyonunun %30–31 bandında gerçekleşmesi bekleniyor. Emekliler için beş aylık enflasyon farkı %11,20, memurlarda ise toplam zam oranı %17,56 oldu. Ekonomi yönetimi dezenflasyon sürecinin sürdürüğünü ve enflasyonda düşüşün devam edeceğini vurguladı.
- **Sanayide çalışan kişi başına üretim endeksi, yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %9 artış gösterdi.** Buna göre, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış toplam sanayi çalışan kişi başına üretim endeksi, bir önceki döneme göre %0,4, geçen yılın aynı dönemine göre %9 yükseldi. Takvim etkilerinden arındırılmış ana sanayi grupları verileri incelendiğinde, çalışan kişi başına üretim endeksinde yıllık bazda en fazla artış %20,1 ile sermaye malları sektöründe gerçekleşti. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış çalışan kişi başına üretim endeksinde bir önceki çeyreğe göre en fazla artış %2,2 ile yine sermaye malları sektöründe oldu.
- Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan öncü verilere göre; **Kasım ayında dış ticaret açığı yıllık bazda %4,0 büyüyerek 7,8 milyar dolar seviyesine yükseldi.** Bakanlık verilerine göre söz konusu

dönemde ihracat yıllık bazda %2,2 artışla 22,7 milyar dolara yükselirken, ithalat %2,6 artışla 30,5 milyar dolar düzeyine çıktı. Aynı dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 0,4 puan azalışla %74,4 düzeyine geriledi.

DÜNYA

- **UNCTAD'a göre; küresel ticaretin %90'ından fazlası artık finansmana bağlı, bu da fırsatları yeniden şekillendiriyor ve kırılganlıkları derinleştiriyor.** Bu nedenle, ticaret, faiz oranlarındaki değişiklikler ve yatırımcı güvenindeki değişimler gibi finansal faktörlere karşı daha hassas hale geldi. Dünya ticareti 2025'e toparlanma gibi görünen bir şekilde başladı, şirketler ABD'deki yeni tarifeleri aşmak için acele ettikçe sevkiyatlar arttı ve yapay zekaya yapılan yatırımlar ekstra bir ivme kazandırdı. Ancak bu geçici artışlar ortadan kalktığında tablo değişiyor. Yılın ilk yarısındaki **ticaret büyümesi %4'ten %2,5-%3 aralığına düşüyor ve ufukta bir yavaşlama** görünüyor. Ekonominin geneli de benzer bir tablo çiziyor. 2025 Ticaret ve Kalkınma Raporu, **küresel ekonomik büyümenin 2024'teki %2,9'dan hem 2025 hem de 2026'da %2,6'ya gerileyeceğini öngörüyor.** Bu, pandemi öncesi %3'lük eğilimin ve 2008-2009 mali krizinden önce görülen %4,4'lük ortalama büyümenin çok altında.

Rapor ayrıca, **gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisindeki artan ağırlığı ile küresel finans piyasalarındaki sınırlı rolleri arasındaki uçurumun giderek büyüdüğünü vurguluyor.** Bu ülkeler artık küresel üretim ve mal ticaretinin %40'ından fazlasını oluşturuyor ve küresel doğrudan yabancı yatırımın (FDI) yaklaşık %60'ını çekiyor. Buna rağmen gelişmekte olan ülkeler, küresel finans piyasası değerinin yalnızca %25'ine sahip.

- Dünya Altın Konseyi'nin raporuna göre **altın, 2025 yılında %60'ın üzerinde getiri sağlayarak 50'den fazla tarihi zirve yaptı** ve yatırımcılar ile merkez bankalarının yoğun ilgisini çekti. Bu güçlü performansın arkasında jeopolitik belirsizlikler, zayıf dolar ve fiyat momentumundaki yükseliş yer alıyor. **2026 için görünüm belirsizlikler tarafından şekillenirken, mevcut koşullar sürerse fiyatların yatay bir aralıkta hareket edebileceği belirtiliyor.** Ancak ekonomik daralma ve küresel risklerin artması durumunda altının çok güçlü bir performans sergileme ihtimali bulunuyor; buna karşılık **büyümenin hızlanması ve doların güçlenmesi fiyatları aşağı çekebilir.** Konsey, altının oynak piyasa ortamında portföy çeşitlendirmesi ve istikrar açısından önemini koruduğunu vurguluyor.
- Fitch Ratings, küresel arz fazlası nedeniyle petrol fiyat tahminlerini 2025-2027 dönemi için aşağı yönlü revize etti. **Brent petrol tahmini 2025 için 70 dolardan 69 dolara, 2026 ve 2027 için ise 65 dolardan 63 dolara düşürüldü; 2028 tahmini 60 dolarda bırakıldı.** Kuruluş, üretim artışının talep artışını aştığını, ekonomik büyümedeki yavaşlama ve enerji dönüşümünün petrol tüketimini sınırladığını belirtti. OPEC+ ve Rusya üretimine dair belirsizliklere dikkat çeken Fitch, doğal gazda ise Avrupa'daki arz sıkılığı nedeniyle 2026 TTF fiyat varsayımını yükseltti.
- OECD'nin 2 Aralık 2025'te yayımlanan son Ekonomik Görünüm raporuna göre; **küresel ekonomi bu yıl dirençli olduğunu kanıtladı, ancak temeldeki kırılganlıklar devam ediyor.** Görünüm raporu, **küresel büyümenin 2025'teki %3,2'den 2026'da %2,9'a yavaşlayacağını ve ardından 2027'de %3,1'e yükseleceğini öngörüyor.**

ABD'de GSYİH büyümesinin 2025'teki %2,0'den 2026'da %1,7'ye ve 2027'de %1,9'a düşmesi bekleniyor. Euro bölgesinde ise büyümenin 2025'te %1,3, 2026'da %1,2 ve 2027'de %1,4 olması bekleniyor. Çin'in büyümesinin ise 2025'teki %5,0'den 2026'da %4,4'e ve 2027'de %4,3'e gerilemesi öngörülüyor.

- **NASA'nın Mars keşif aracı Perseverance'ın "SuperCam" cihazı tarafından iki Mars yılı boyunca toplanan 28 saatlik mikrofon kayıtlarını analiz eden bir Fransız araştırmacı ekibi, kızıl gezegenin yüzeyinde "mini yıldırım" olarak da adlandırdıkları elektriksel aktiviteler yaşandığını tespit etti.** Söz konusu mini yıldırımların, Mars yüzeyinden yükselen sıcak havayla oluşan küçük hortumlar ve toz fırtınalarından kaynaklandığı tahmin edildi. Bu gelişmeyle birlikte bilim insanları, ilk kez Mars atmosferinde elektriksel aktivite tespit etmiş oldu. Böylece Mars, atmosferik elektriksel aktiviteye sahip olduğu bilinen Dünya, Satürn ve Jüpiter gibi gezegenler arasına katıldı.

AVRUPA BİRLİĞİ (AB)

- **2022'de başlayan savaş sonrası üye ülkelerin enerji tedarikçilerini çeşitlendirme ve Rusya'ya bağımlılığı azaltma stratejisinin bir parçası olarak Avrupa Parlamentosu, 2027'ye kadar Rusya'dan boru hattı yoluyla gaz ithalatını aşamalı olarak sona erdirmeye kararı aldı.** Bu kapsamda, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) için uzun vadeli sözleşmelerin 1 Ocak 2027'ye kadar devam etmesine ve boru hattı gazı ithalatına dair yasağın en geç 30 Eylül 2027'de yürürlüğe girmesine izin verilecek ancak depoların doluluk seviyesine göre yasak 1 Kasım 2027'ye ertelenebilir.
- **AB, 'tehditlere karşı' ekonomik kalkanını güçlendiriyor.** Brüksel ayrıca stratejik şirket ve altyapıların daha sıkı denetlenmesiyle sanayi casusluğu ve yıkıcı ekonomik faaliyetlere karşı önlem almayı hedefliyor. AB, üçüncü ülkelerden kaynaklanan ekonomik tehditlere karşı piyasasını güçlendirmek için risk öngörüsünü daha stratejik araçlarla birleştiren **yeni bir doktrin** hazırladı. **Amaç, kritik sektörlerdeki dışa bağımlılıkları azaltmak ve ekonomik güvenliği merkezî bir politika unsuruna dönüştürmek.** Yeni doktrin, kritik ham maddelerden yarı iletkenlere kadar stratejik bağımlılıkların azaltılması için risk değerlendirme sürecini sıkılaştırmayı öngörüyor. AB, ticaret savunma soruşturmalarına ekonomik güvenlik boyutu eklemeyi planlıyor. Ayrıca, yabancı yatırımların denetimi, devlet sübvansiyonlarının incelenmesi ve damping karşıtı mekanizmalar da süreçte kullanılacak araçlar arasında.
- **AB üye ülkeleri, von der Leyen'in ABD ile tartışmalı ticaret anlaşması şartlarını kabul etti. AB'nin 27 üye ülkesi, eleştirilere rağmen ABD ile yapılan ve Avrupa'ya daha az avantaj sağlayan ticaret anlaşmasını destekledi.** Anlaşma, AB'nin ABD'ye ihracatta %15 gümrük vergisi ödemeye devam ederken, ABD'nin birçok sanayi ürünüde tarifeleri sıfırlamasını öngörüyor; bu da Brüksel'de **"adil olmayan koşullar" eleştirilerine yol açıyor.** Buna karşın Avrupa Parlamentosu, anlaşmanın daha dengeli hale getirilmesi için, beş yıl sonra otomatik olarak sona erecek bir "gün batımı maddesi" eklenmesini tartışmayı planlıyor. Üye ülkeler arasında bu fikir destek görse de Almanya, ABD'nin misilleme yapmasından çekindiği için karşı çıkıyor. Komisyon ise, Washington'la yeni bir gerilim yaşanmasını ve ticaret savaşının büyümesini önlemek amacıyla anlaşmanın revize edilmesi ihtimaline sıcak bakmıyor. **Anlaşmaya ayrıca, ABD yükümlülüklerini yerine getirmezse AB'nin anlaşmayı askıya almasına izin veren bir mekanizma ve tek pazarın bozulması durumunda koruma tedbirleri de dahil edildi.**
- Eurostat'ın ön tahminine göre, **Euro Bölgesi yıllık enflasyonunun Kasım 2025'te Ekim ayındaki %2,1'den %2,2'ye yükselmesi bekleniyor.**

Euro Bölgesi enflasyonunun ana bileşenlerine bakıldığında, Kasım ayında hizmetlerin en yüksek yıllık orana sahip olması bekleniyor (%3,5, Ekim ayındaki %3,4'e kıyasla). Bunu gıda, alkol ve tütün (%2,5, Ekim ayına göre sabit), enerji dışı sanayi malları (%0,6, Ekim ayına göre sabit) ve enerji (%-0,5, Ekim ayındaki -%0,9'a kıyasla). (www.ec.europa.eu)

ALMANYA

- Almanya Federal İş Ajansı, **zayıf ekonomik görünüm ve düşük işgücü talebi nedeniyle 2026'nın başında işsiz sayısının 3 milyonu aşacağını tahmin ediyor.** Kasım 2025'te mevsimsellikten arındırılmış işsiz sayısı 2 milyon 973 bine yükseldi; işsizlik oranı ise %6,3 olarak kaldı. Ajans başkanı, orta ve uzun vadede demografik zorluklar ve nitelikli işgücü eksikliğinin Almanya işgücü piyasasının en büyük sorunu olduğunu vurguladı.
- **Alman makine ve teçhizat mühendisliği sektörü, Ekim 2025'te siparişlerde %4'lük bir artış bildirdi. Özellikle Euro Bölgesi dışındaki ülkelere gelen siparişler önemli ölçüde artarken, yurt içi ve Euro siparişleri sabit kaldı.**

VDMA'nın 2 Aralık 2025 tarihli raporuna göre, Almanya'da makine ve teçhizat mühendisliği sektöründe gelen siparişler, Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre reel olarak %4 arttı. Bu küçük artış, siparişlerde %9'luk bir artışa katkıda bulunan Euro Bölgesi dışındaki ülkelere kaynaklandı. Almanya ve Euro bölgesi ortak ülkelerinden gelen siparişler ise bir önceki yıl seviyesinde kaldı. Genel olarak, yurt dışı büyüme %6 olarak gerçekleşti.

"Küresel ticarete gerekli değişim sinyalleri ve şirketlerin yükünü gerçekten hafifletecek vaat edilen ekonomik reformlar eksik." açıklamasında bulunan VDMA Baş Ekonomisti Dr. Johannes Gernandt; makine mühendisliği sektörünün hala zor durumda olduğunu belirtirken geçtiğimiz yılın Ekim ayının 2024'in en zayıf aylarından biri olduğunu dile getirdi ve 2025 yılı ilk on ayındaki siparişlerin, reel olarak bir önceki yılın rakamının %1 altında kaldığını ifade etti.

Üç aylık trend: **Ağustos'tan Ekim'e düşüş Ağustos'tan Ekim 2025'e kadar olan daha az oynak üç aylık dönemde, şirketler reel olarak siparişlerde genel olarak %6'lık bir düşüş kaydetti.** Yurt içi siparişler %3, yurt dışı siparişler ise %8 düştü. Euro Bölgesi ülkelerinden gelen siparişler %2, Euro Bölgesi dışındaki ülkelere ise %10 düşüş kaydedildi.

ABD

- ABD Ticaret Bakanı Howard Lutnick, **Güney Kore'den ithal edilen otomobiller için uygulanan gümrük vergisini %15'e düşürdüklerini** açıkladı.
- ABD'de açıklanan veriler, **istihdam piyasasında beklentilerin üzerinde soğuma sinyalleri vermeye devam ediyor. ABD'de ilk kez işsizlik maaşı başvurusunda bulunanların sayısı 29 Kasım ile biten haftada 191 bine geriledi.** Danışmanlık şirketi Challenger, Gray & Christmas tarafından yayımlanan veriler ise ABD merkezli işverenlerin duyurduğu işten çıkarmaların sayısının kasımda yıllık %24 artışla 71 bin 321'e yükseldiğini ortaya koydu. İşten çıkarmalar, yılın 11 ayında geçen yılın aynı dönemine göre %54 artarak toplam 1 milyon 170 bin 821'e yükseldi. ABD Merkez Bankasının (FED) 9-10 Aralık'ta yapacağı yılın son Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısında faiz indirimine gidebileceği yönündeki beklentiler gücünü korurken, para piyasalarında politika faizinin 25 baz puanı indirim olasılığı %88 olarak fiyatlanıyor.

DİĞER ÜLKELER

- **Brexit'in üzerinden yaklaşık 10 yıl geçmesine rağmen, İngiltere'de yatırım, istihdam ve verimlilik düzeyleri rakip ülkelere kıyasla ortalamanın altında kaldı:** King's College London tarafından yürütülen "Decision Maker Panel" araştırma girişimine göre yatırım %12-18, istihdam %3-4, verimlilik de %3-4 daha düşük. Siyasi belirsizlik ve değişen ticari kurallar, şirketlerin yatırım ve

genişleme kararlarını dondurmasına veya ertelemesine yol açtı; bu da uzun vadeli büyümeyi olumsuz etkiledi. Sonuç olarak, İngiltere'nin kişi başına düşen GSYH'si, benzer gelişmiş ekonomilere göre yaklaşık %6-10 daha az büyüdü ve ülke gelişmiş ekonomiler arasında gerileyen bir büyüme performansı gösterdi.

- Hindistan, tüm yeni akıllı telefonların devlet tarafından işletilen bir siber güvenlik uygulamasıyla (Sanchar Saathi) önceden yüklü olarak gelmesini zorunlu kıldı. Bunun, vatandaşların cihazın orijinallliğini doğrulamaya ve telekom kaynaklarının kötüye kullanıldığına dair şüpheleri bildirmelerine yardımcı olmak için gerekli olduğu belirtildi ancak, bu hamle vatandaşların gizlilik hakkını ihlal ettiğini söyleyen siber uzmanlar tarafından eleştirildi.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Pew Vakfı'nın, Imperial College London ve Oxford Üniversitesi'nden akademisyenlerle beraber hazırladığı analiz çalışması, **yeniden kullanım ve depozito-iade sistemleri ile belirli polimerlerin yasaklanması halinde, küresel plastik kirliliğinin önümüzdeki 15 yıl içinde büyük ölçüde ortadan kaldırılabileceğini gösteriyor.** Günümüzde yılda yaklaşık 66 milyon ton plastik ambalaj, çevreye karışıyor; bu sistemlerle 2040'a kadar bu kirliliğin %97'ye varan azaltımı ise mümkün. Plastik üretimi ve atıkları hem çevreyi, hem eko sistemleri, hem de insan sağlığını tehdit ederken; bu dönüşüm aynı zamanda sera gazı emisyonlarının ve sağlık risklerinin azaltılması nedeniyle de önem arz ediyor.
- Resmî Gazete'de yayımlanan karar doğrultusunda, **2026'da Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) spot piyasasında işlem başına 4,00 TL / tCO₂e bedel uygulanacak, yıllık katılım ücreti ise 100 bin TL olacak.** Sistem geliri; spot piyasa işlemleri ve yıllık katılım ücretlerinden toplanacak ve gelirin %50'si "İklim Değişikliği Başkanlığı"na aktarılacak. Bu düzenleme, emisyon ticaretine katılan kurum ve şirketlerin maliyet ve sorumluluklarını netleştirirken, piyasanın işletilmesi için gelir tavanı da 50 milyon TL olarak belirlendi.
- Fransa'nın Strasbourg kenti ile Almanya'nın Kehl kenti, Ren Nehri'nin altından geçecek bir boru hattıyla sınır ötesi bir bölgesel ısıtma sistemi kurmak için ortak çalışmaya başladı. Yaklaşık 4,5 kilometrelik bu hat, Almanya'daki bir çelik tesisinden çıkan endüstriyel atık ısının Strasbourg'daki bölgesel ısıtma şebekesine taşınmasını sağlayacak; ilk aşamada yaklaşık 7 bin hane bu sistemden faydalanacak. Sistemin 2027 yılında devreye alınması planlanıyor.
- Boston Consulting Group (BCG) ile Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından yayımlanan rapora göre, **küresel yeşil ekonomi 2030'a kadar yıllık 7 trilyon dolar hacmine ulaşacak. Raporda, yeşil ürün ve hizmetlerden gelirlerinin en az yarısını sağlayan şirketlerin, yatırımcı gözünde değer kazandıkları, sermayeye daha düşük maliyetle erişebildikleri ve geleneksel şirketlere kıyasla daha hızlı büyüdükleri ifade ediliyor.** Yenilenebilir enerji teknolojilerindeki maliyet düşüşleri (örneğin güneş panelleri ve lityum-iyon bataryalar) bu büyümenin temel itici gücü olarak gösterilirken, emisyon azaltımı odaklı çözümler dışında, iklim uyumu ve dayanıklılık çözümlerinin de hızla büyüyen bir pazar hâline geldiği vurgulanıyor.

Kaynakça

www.bbc.com; www.unctad.org; www.bloomberght.com; tr.euronews.com; www.iklimhaber.org; www.temizenerji.org; www.aa.com.tr; www.aposto.com; www.industrial-production.de; www.ec.europa.eu; www.oecd.org; www.tcmb.gov.tr; www.aa.com.tr; www.sanayi.gov.tr; www.vdma.eu; www.aposto.com; www.ekonomim.com, tr.Euronews.com